

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22234/2024
04.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Татјане Миљуш и Татјане Ђурица, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Тања Арсић и Јована Савчић, адвокати у ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, кога заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1451/24 од 06.06.2024. године, у седници одржаној 04.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1451/24 од 06.06.2024. године у делу става првог изреке којим је преиначена пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П 468/23 од 18.03.2024. године тако што се **ОДБИЈА** жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П 468/23 од 18.03.2024. године у ставу другом и трећем изреке и **ОДБИЈА** захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против дела става првог пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1451/24 од 06.06.2024. године којим је одбијена жалба тужиоца и и потврђена пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П 468/23 од 18.03.2024. године у ставу четвртом изреке и против става трећег изреке другостепене пресуде.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиоца изјављена против дела става првог пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1451/24 од 06.06.2024. године у којим је одбијена жалба тужиоца и и потврђена пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П 468/23 од 18.03.2024. године у ставу четвртом изреке и против става трећег изреке другостепене пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати 27.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бачкој Паланци П 468/23 од 18.03.2024. године ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати укупан износ од 1.465.000,00 динара са законском затезном каматом од 18.03.2024. године као дана пресуђења до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 76.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца преко досуђеног износа од 1.465.000,00 динара до траженог износа од 4.395.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе. Ставом петим изреке, тужилац је ослобођен од обавезе плаћања судске таксе.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1451/24 од 06.06.2024. године ставом првим изреке, жалба тужиоца је одбијена, а жалба тужене делимично усвојена и делимично одбијена, а пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П 468/23 од 18.03.2024. године преиначена у побијаном усвајајућем делу одлуке о накнади нематеријалне штете и у делу одлуке о трошковима поступка тако што је одбијен захтев тужиоца за исплату накнаде на име нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе преко износа од 740.000,00 динара па до досуђеног износа од 1.465.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до коначне исплате и одређено да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка, а у преосталом побијаном делу пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова жалбеног поступка исплати износ од 27.000,00 динара. Ставом трећим одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка на основу одредаба чланова 403. и 404.ЗПП.

Испитујући побијану другостепену пресуду у преиначујућем делу на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 ...10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца у овом делу дозвољена и основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде поступка на које се ревизијом указује да су учињене пред другостепеним судом. Ревизијом се неосновано указује да је другостепени суд учинио битну повреду поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП. Другостепени суд је оценио битне жалбене наводе. Ревизијом се указује да је другостепени суд учинио битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП али ови наводи ревизије нису разматрани од стране Врховног суда јер наведена повреда поступка не може бити ревизијски разлог према члану 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању дана 09.11.2021. године тужиоцу је одређено задржавање од 48 сати због основане сумње да је извршио кривично дело

изнуда из члана 214. став 2. у вези члан 30. КЗ и то према оштећеном ББ, његовом рођеном брату. Сутрадан 10.11.2021. године Основни суд у Бачкој Паланци је решењем Кпп 117/21 одредио притвор према осумњиченом, овде тужиоцу и одређено је да се притвор има рачунати од 09.11.2021. године у 14 часова када је овде тужилац лишен слободе. Тужиоцу је притвор продужаван до дана 29.08.2022. године када је решењем Основног суда у Бачкој Паланци К 60/22 од 29.08.2022. године притвор укинут, а одређена му мера забране комуницирања са оштећеним ББ. Тужилац је био у притвору у периоду од 09.11.2021. године до 29.08.2022. године укупно 293 дана. Тужиоцу је притвор одређен, а касније и продужаван на основу одредбе члана 211. став 1. тачка 3) ЗКП због оцене суда о постојању особитих околности које указују да би окривљени који је основано сумњив да је извршио кривично дело које му је стављено на терет могао у кратком временском периоду поновити кривично дело које му је стављена на терет оптужним актом или учинити кривично дело којим прети, те тиме утицати на несметано вођење кривичног поступка. Тужилаштво је дописом од 09.01.2023. године изјавило да одустаје од кривичног гоњења и кривични поступак против тужиоца је обустављен. Тужилац је рођен ...1975. године по занимању је радник са завршеном основном школом тренутно без запослења, издржава се од послова које повремено обавља на њиви за једног комшију. Месец дана пре него што је притворен тужилац је заједно са оцем и братом преселио из Новог Сада у Углавном је радио код приватника, физичке послове и издржавао је оца и брата. Тужиоцу је боравак у притвору тешко пао пре свега због хигијенских услова. Собу је делио са осморо људи, кревети су били на спрат са прљавим оштећеним душецима и све загађено стеницама. Купао се два пута недељно, а излазак из ћелије му је био дозвољен два сата дневно. Негативан утисак на тужиоца је оставило то што је један од притвореника с којим је био у соби, умро у соби, а било је и људи који су се секли жилетом и крварили. Док је био у притвору, тужиоца нико није посећивао, а отац му је преминуо за време док је био у притвору. За време трајања притвора тужилац је био депресиван и имао је суицидне мисли, због чега је узимао антидепресиве. Тужилац је био у страху од казне која му је претила јер је речено да може да добије затворску казну од 12 година. Тужилац је раније осуђиван и то пресудом Основног суда у Новом Саду од 17.11.2011. године за кривично дело насиље у породици на условну казну затвора од 3 месеца, пресудом Основног суда у Новом Саду К 505/14 од 24.10.2014. године на условну казну затвора од 8 месеци, пресудом Основног суда у Ново Саду К 15559/18 од 19.03.2019. године за кривично дело насиље у породици на казну затвора од 6 месеци. Иако задовољан што се налази на слободи тужилац се није адаптирао на слободу у ..., јер је у том месту познат као криминалац.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужена одговорна за штету коју је тужилац претрпео на основу члана 584. став 1. тачка 1) и 2) ЗКП па је на основу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима обавезао тужену да тужиоцу накнади штету за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе у износу од 1.465.000,00 динара узимајући у обзир утврђене околности случаја, а тужбени захтев тужиоца је одбио до тражених 4.395.000,00 динара.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у погледу висине досуђене накнаде прихватајући изложено становиште првостепеног суда о основу одговорности тужене за накнаду штете тужиоцу због неоснованог лишења слободе. Међутим, применом правила из члана 200. Закона о облигационим односима другостепени суд је закључио да је висина правичне новчане накнаде за претрпљене душевне болове због

неоснованог лишења слободe превисоко одмерена и одбио тужбени захтев тужиоца преко износа од 740.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом сматрајући да би досуђивање тог износа погодновало тежњама које нису спојиве са сврхом којој накнада служи а коју чини морална сатисфакција онога ко трпи штету.

Врховни суд је оценио да су основани наводи ревизије тужиоца којима се указује на погрешну примену материјалног права приликом одмеравања висине правичне новчане накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободe. Висина правичне новчане накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободe утврђује се у складу са одредбом члана 200. Закона о облигационим односима и има за циљ материјалну сатисфакцију оштећеног због повреде уставом заштићених права и добара каква су слобода и права личности. Приликом одређивања висине правичне накнаде, суд цени све околности конкретног случаја које су од утицаја на висину накнаде као што су дужина трајања лишења слободe услед којих је оштећени раније уживао у својој животној и радној средини, однос те средине према њему након неоснованог лишења слободe водећи рачуна да се њоме не погодује с тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. У конкретног случају тужилац је рођен 1975. године, услови притвора у коме је боравио су били тешки, након изласка из притвора промењен је однос околине према њему, у притвору је провео 293 дана, а на терет му је стављено извршење тешког кривичног дела изнуде те имајући у виду наведено као и душевне болове које је тужилац због лишења слободe трпео по оцени Врховног суда правилно је првостепени суд оценио да правична накнада за нематеријалну штету коју је тужилац трпео због неоснованог лишења слободe износи 1.465.000,00 динара, па је преиначена другостепена пресуда и одлучено као у ставу првом изреке.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену којом је одбијена жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу тужбеног захтева тужилац је изјавио ревизију на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23). Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права посебна ревизија. Из наведеног произлази да су законом изричито прописани додатни, посебни услови под којима ревизијски суд може изузетно дозволити ревизију и одлучити од овом правном леку и онда када није дозвољено на основу члана 403. ЗПП. Истицање погрешне примене материјалног права представља законски разлог за изјављивање посебне ревизије, али само уколико због погрешне примене материјалног права у другостепеној одлуци постоји потреба да се размотре правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана ради уједначавања судске праксе или новог тумачења права. Имајући у виду садржину тражене правне заштите разлоге на којима су засноване пресуде нижестепених судова као и наводи изнети у ревизији Врховни суд је оценио да у конкретног случају нису испуњени законом прописани услови који би оправдали потребу одлучивања о ревизији тужиоца у овом делу као изузетно дозвољеној.

Из изнетих разлога применом члана 404. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Према члану 403. став 3. Закона о парничном поступку ревизија није дозвољена у имовинско правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Тужба је поднета 26.07.2023. године. Вредност побијаног дела је 2.930.000,00 динара. Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинско правном спору у коме вредност предмета спора евидентно не прелази меродавну вредност за дозвољеност ревизије Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није дозвољена применом члана 403. став 3. ЗПП.

Из изнетих разлога на основу одредбе члана 413. ЗПП одлучено је као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Тужилац је делимично успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153, 154. и 163. став 2. ЗПП, припадају трошкови овог поступка, који обухватају трошкове на име: састава ревизије 27.000,00 динара, што је све одмерено у складу са адвокатском тарифом.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**